

Landstingsfullmäktige
Landstinget i Värmland

Revisorernas bedömning av delårsrapporten

Bakgrund

Den 1 december 2004 ändrades kommunallagen (KL). Den ändrade lagstiftningen fokuserar på god ekonomisk hushållning (proposition 2003/04:105) och på behovet av att få en ökad långsiktighet i den ekonomiska- och verksamhetsmässiga planeringen. Kommunallagen ställer krav på att budget skall vara i balans och att budget och flerårsplan skall innehålla finansiella mål samt mål och riktlinjer för verksamheten. Målen skall följas upp kontinuerligt och det är landstingsstyrelsens ansvar att i delårsrapporten och årsredovisningen utvärdera måluppfyllelsen.

Enligt bestämmelserna i kommunallagen skall revisorerna bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat om. Ett viktigt underlag för revisorerna är landstingsstyrelsens analys i förvaltningsberättelsen.

Granskningsuppdraget som ligger till grund för ansvarsprövningen kräver en granskning av all verksamhet. Kommunallagen ställer inte samma krav på granskning av en delårsrapport som på en årsredovisning. Föreliggande bedömning baseras på en genomgång av styrelsens redovisning och analys i delårsrapporten samt en mer översiktlig granskning av underlagsmaterial.

Landstingsstyrelsens delårsrapport och revisorernas bedömning skall behandlas av fullmäktige. Syftet är bland annat att ge fullmäktige underlag för den fortsatta styrningen av verksamheten, så att god ekonomisk hushållning kan säkerställas.

Beslutade mål

Revisorernas uppdrag är att bedöma om delårsrapportens ekonomiska resultat är förenligt med fullmäktiges beslut om finansiella mål och om verksamheten bedrivs i enlighet med fastställda mål.

Landstingsfullmäktige fastställde vid sammanträde den 29 november 2005 finansiella mål enligt följande:

- att uppnå ett överskott på 29 miljoner kronor i 2006 års resultat för att återställa 2004 års underskott,
- att från och med 2006 tillföra pensionsfonden ett belopp motsvarande varje års ökning av avsättningen för pensioner liksom att pensionsfondens avkastning tillförs fonden och
- att från och med år 2007 ha ett överskottskrav på 2 % av skatteintäkter och statsbidrag.

I verksamhetsplan för åren 2004-2007 införde landstinget Balanced Scorecard (BSC) som ny modell för styrning och uppföljning av organisationens effektivitet och kvalitet. Landstingsfullmäktige har i ”verksamhetsinriktning för Landstinget i Värmland 2006-2009” slagit fast de övergripande mål som gäller inom de fem perspektiven: ekonomi, medborgare, processer, utveckling och förnyelse samt medarbetare. I tertialrapporteringen har läns verksamheterna för styrelsen redovisat i vilken utsträckning målen har uppfyllts.

Landstingets revisorer konstaterar att fullmäktige utifrån god ekonomisk hushållning fastställt finansiella mål samt mål för verksamheten.

Landstingsstyrelsens delårsrapport

Finansiella mål

Landstingsstyrelsens delårsrapport för perioden januari – augusti 2006 visar ett överskott på 178 miljoner kronor. Under samma period 2005 uppgick överskottet till 96 miljoner kronor medan resultatet blev ett underskott på 44 miljoner kronor.

I den presenterade delårsrapporten ingår en prognos. Revisorernas bedömning omfattar därför även denna. Landstingsstyrelsen prognostiserar resultatet för 2006 till ett överskott på 70 miljoner kronor. Fullmäktiges *första mål* om ett överskott om 29 miljoner kronor kommer därmed sannolikt att uppnås. Kommunallagens krav på återställande av 2004 års underskott skulle därmed uppfyllas.

Revisorerna vill uppmärksamma fullmäktige på att under senare år har skillnaden mellan delårsrapportens resultat och årets slutgiltiga resultat ökat. År 2003 blev försämringen 78 miljoner kronor, år 2004 120 miljoner kronor och år 2005 140 miljoner kronor. I nu föreliggande delårsrapport prognosti-

seras ett överskott på 70 miljoner kronor, vilket skulle innebära försämring på 108 miljoner kronor resten av året. En försämring i samma omfattning som under 2005, 140 miljoner kronor, skulle ge ett slutligt resultat 2006 på endast 38 miljoner kronor.

Skatteintäkterna har under perioden januari – augusti ökat med 5,4 %. Eftersom de generella statsbidragen inte ökat med mer än 0,8 % blir den sammantagna ökningen av skatteintäkter och generella statsbidrag 4,3 % i jämförelse med samma period 2005. Revisorerna delar styrelsens uppfattning att det är en stark intäktsutveckling som är den huvudsakliga orsaken till att prognostiserat resultat förväntas överstiga budget med drygt 40 miljoner kronor.

Revisorerna noterar att landstingets nettokostnadsökning under årets första åtta månader uppgår till 1,9 %. Inom vissa områden finns emellertid, som styrelsen påpekar, fortfarande stora obalanser; till exempel kostnaderna för högspecialiserad vård, läkemedel samt inom vissa länsspecialiteter. Revisorerna konstaterar att åtskilliga länsverksamheter redovisar betydande underskott efter årets första åtta månader. Med utgångspunkt från detta menar revisorerna att det kommer att föreligga stora svårigheter för vissa verksamheter att nå de resultat som anges i prognosen.

Beträffande styrelsens bedömning av kostnaderna för högspecialiserad vård vill revisorerna peka på obalansen mellan budget och förväntat utfall. Revisorernas analys tyder på att underskottet för högspecialiserad vård kan bli större än vad styrelsen anger i sin prognos för 2006. En framskrivning av kostnaderna, utifrån hur kostnaderna fördelats under kalendermånaderna de senaste åren, pekar på ett underskott som är större än angivna 50 miljoner.

Det så kallade 100-miljoner kronorsprogrammet är ett långsiktigt program för landstingets ekonomiska utveckling. Reduceringskravet för 2006 uppgår till 38 miljoner kronor. Av dessa har 14,8 miljoner kronor fördelats ut i form av budgetreducering i verksamheterna. Landstingets revisorer noterar att det av delårsrapporten framgår att det återstår ett reduceringskrav på 23,2 miljoner kronor.

Revisorerna menar att programmets aktuella ekonomiska status tydligare borde redovisas i delårsrapporten. Därigenom skulle fullmäktige på ett bättre sätt få underlag för uppföljning.

Fullmäktiges *andra mål* för 2006 är att till pensionsfonden avsätta ett belopp som motsvarar årets pensionsskuldökning. Skuldökningen har beräknats till 60 miljoner kronor och motsvarande belopp har under september månad tillförts den externt förvaltade pensionsfonden.

Enligt delårsrapporten är de båda finansiella målen uppfyllda och styrelsens prognos för hela året pekar också på att målen kommer att nås för verksamhetsåret 2006. Revisorerna menar dock att det finns en del osäkerhetsfaktorer, som anförts ovan, som kan leda till att årets resultat avviker från det prognostiserade.

Det *tredje målet* som fullmäktige fastställt, kravet på överskott med 2 % av skatteintäkter och statsbidrag, gäller först från verksamhetsåret 2007. Revisorerna menar att fullmäktige bör beakta, att om överskottskravet på 2 % skulle tillämpas på prognosen för verksamhetsåret 2006 skulle överskottskravet uppgå till 97 miljoner kronor. Fullmäktiges mål skulle därmed inte nås.

Verksamhetsmål

För första gången redovisar styrelsen i delårsrapporten både finansiella mål och delårsresultat samt verksamhetsmål och måluppfyllelse. Denna redovisning är i enlighet med kommunallagens krav på rapportering gällande mål för god ekonomisk hushållning.

Landstinget arbetar med styrning, uppföljning och planering enligt den så kallade styrkortsmodellen (BSC). De strategiska målen är formulerade utifrån de fem perspektiv som tidigare angetts. I delårsrapporten konstaterar styrelsen att i tertialrapport 1 noterades en positiv utveckling i alla fem perspektiven medan styrelsen efter det andra tertialet noterar, dels ytterligare positiv utveckling inom vissa perspektiv, dels negativ utveckling i andra perspektiv.

I perspektivet ”medborgare” noteras att vissa verksamheter har svårare att uppfylla kravet på vårdgaranti än kravet på telefontillgänglighet.

I perspektivet ”medarbetare” noteras en ökning av sjukfrånvaron. Trots att över hälften av verksamheterna bedöms klara målet om högst 6,2 % sjukfrånvaro bedömer styrelsen det som mindre troligt att målet för landstinget kommer att uppnås.

I perspektivet ”ekonomi” anför styrelsen att några fler verksamheter, jämfört med i tertialrapport 1, anger svårigheter att nå sina resultatmål. Problem redovisas främst vad avser högspecialiserad vård, läkemedel, psykiatri, anestesiooperation-iva, ortopedi och inom den internmedicinska länsverksamheten. Revisorerna har i kommentarer till de finansiella målen pekat på de svårigheter som vissa verksamheter kommer att ha för att nå de uppsatta resultatmålen.

I perspektiven ”processer” och ”utveckling och förnyelse” pekar styrelsen bland annat på den positiva utvecklingen inom området kvalitetsuppföljning och implementering av evidensbaserad kunskap. Revisorerna har i granskningar understrukt vikten av att landstinget utvecklar arbetet inom dessa områden. I revisionsrapport 9-05 ”Uppföljning av verksamhetsresultat” och i rapport 7-05 ”Implementering av SBU-rapporter – uppföljning av revisionsrapport 3-03” har revisorerna redovisat förslag på hur landstingsstyrelsen kan utveckla arbetet inom dessa områden.

Sammanfattande bedömning

Sammanfattningsvis bedömer landstingets revisorer att de finansiella målen är uppfyllda utifrån delårsrapportens resultat och att det pågår ett systematiskt arbete för att uppnå de verksamhetsmål som fullmäktige fastställt.

Revisorerna

Roland Krantz

Leif Sandberg

Stig Löfgren

Barbro Thunér

Östen Högman

Sven Eriksson

Per-Åke Sjöswärd Persson